UZDRAVENÍ DESETI MALOMOCNÝCH

Původ materiálu
Jiří Tengler
Pořadí v lekci
29

Ž 51,17- *Panovníku, otevři mé rty, ať má ústa hlásají tvou chválu.*

Liturgické čtení-L 11,11-14

klíčové pojmy, dobové a textové souvislosti:

- Příběh nalézáme v bibli pouze v Lukášově evangeliu. Jádrem sdělení je skutečnost, že z deseti uzdravených bylo devět nevděčných Izraelců a jeden Samařan, který svou vděčnost projevil. Příběh také ukazuje, jak nouze dokáže spojit lidi, kteří za běžných podmínek jsou si vzdálení, nemají mezi sebou dobré vztahy. Zde devět postižených Izraelců vědomě přijímá stejně nemocného Samařana, ačkoli by se ho stranili, kdyby byli všichni zdraví. Také se po uzdravení jejich společenství rozpadá.

- **malomocný člověk** měl povinnost vyhýbat se zdravým lidem a pokud někoho potkal, měl jej varovat před nebezpečím nákazy – proto malomocní zůstávají stát opodál a volají hlasitě na Ježíše. Malomocný byl jako nečistý zcela vyloučen ze společenství zdravých lidí, a tak byl vytržen i z rodinných i společných bohoslužebných shromáždění. Takovou nečistotou byly narušeny základní lidské vztahy. Uzdravením malomocenství dává Ježíš novou příležitost k obnově zpřetrhaných vztahů.

- **ukažte se kněžím -** Kněz uzdraveného prohlédl a potvrdil jeho uzdravení. Teprve potom se směl uzdravený vrátit mezi ostatní. Příkaz Ježíšův byl také zkouškou víry nemocných, zda se spolehnou na pouhé Ježíšovo slovo (srv. 2Kr 5,10; J 9,7). O uzdravení totiž nečteme – mají nejprve odejít ke kněžím.

- pro **uzdravení a spásu** má řečtina jedno slovo. Ukazuje se však, že tělesné uzdravení a Ježíšova uzdravující moc nejsou se spásou totožné. Oněch devět bylo sice uzdraveno, ale plně byl uzdraven pouze ten, který přišel Ježíšovi poděkovat. Naplňují se tak slova Žalmu 50,23: Mne oslaví ten, kdo přinese oběť díků, ten, kdo jde mou cestou; tomu dám zakusit Boží spásu. „Příběh připomíná dvě pozoruhodné skutečnosti: ustavičnou Boží lásku přes lidskou

nevděčnost a ustavičnou lidskou nevděčnost přes Boží lásku.” (komentář Fritz Rienecker: Das Evangelium des Lukas, s. 408) Lukáš zdůrazňuje, že vděčnost je povinností Izraelců. Uzdravení židé vděční nebyli, Samařan ano - stává se tedy pravým židem.

- „Křesťanské společenství, ve kterém nejsou nemocní uzdravováni, je duchovně chudé společenství. Společenství, ve kterém se toto uzdravování neděje v tichosti, ale je zasazeno do středu jako jeho propagandistický čin, je duchovně nebezpečné. Není důležité, zda se uzdravování děje prostřednictvím výjimečných prostředků jako modlitba, nebo pomocí „běžných“ prostředků, jako je věrná služba či lékařská péče. Podstatné je, zda tělesné uzdravování vede k novému životu s Bohem.” (Eduard Schweizer)

úskalí příběhu:

- zbývajících devět nelze vylíčit jako bezvěrce. I oni šli ke knězi, i když na sobě hned nerozpoznali uzdravení. Důvěřovali v uzdravující moc Ježíše. Jejich selhání bylo však v tom, že tím vše pro ně skončilo. Ježíš pro ně nebyl víc než schopný a úspěšný léčitel. Nerozpoznali v něm Boží synovství.

4. pomůcky:

- obrázek z nemocniční izolace – nemocný za sklem. Nikdo k němu nesmí – on nesmí k nikomu. Po uzdravení tohle padá (*nalezen je, zase ožil, ten kdo zahynul:* EZD 694) – ten, kdo byl pro ostatní za sklem.

motivační uvedení do příběhu:

pro Teofila:

Teofil může přijít s otázkou, co Ježíš na to, že někteří lidé jsou pro nás „mimoni“, cizinci, které mezi sebe nepřijímáme. Vždyť i Ježíš přece věděl, že Samařani byli pro Izraelce póvl, že bylo neslušné se s nimi bavit. V následujícím příběhu se cizinec (z židovského pohledu bezvěrec), malomocný, ukáže jako jediný „slušný“ – který ví, komu poděkovat.

Lukáš: Vidíš, Teofile, Ježíš víru jednoho Samařana (malomocného – ale tím bylo vyřazeno ze společnosti všech deset) – vyzdvihne oproti víře zbývajících devíti „pravověrných“ Izraelců.

Teofil: Chtěl tedy Ježíš říct, že Samařani jsou v něčem lepší? Lukáš na to může odpovědět, že nejde o to, kdo je Samařan a kdo Žid (vposledu ani o to, kdo je Čech a kdo Vietnamec), a jestli jsou někteří lepší už vůbec ne, ale o to, jestli dokážeme v Ježíši rozpoznat nejen doktora, ale Božího syna.

- Uvést děti do problému izolace člověka od okolní společnosti můžete také příkladem z nemocničního infekčního oddělení. Zeptejte se dětí, jestli už v nemocnici byli. Jestli třeba vědí o někom, koho v nemocnici ani nesměli rodiče navštívit. Nemohli se s nimi volně bavit, nebo byla mezi nimi nějaká zábrana (tlusté sklo atp.).

osnovy vyprávění:

a) poznámka a osnova pro mladší školní věk:

Můžete začít problémem izolovanosti člověka, když je nemocný. Při pobytu v nemocniční izolaci je to nasnadě, ale takovou zkušenost děti ještě nemusí mít. I tak vědí, jak je nepříjemné ležet doma jen s angínou, a nikdo z kamarádů za nimi nemůže. Ježíš nebere ohled na hranice, které my ostatní dodržujeme (nebo které jsme si my postavili), a navštěvuje toho, kdo potřebuje jeho pomoc.

Motivace

Ježíš se setkává s těmi, kdo neměli právo se stýkat se zdravými

Uzdravující cesta malomocných

IV. Pouze jeden se vrátil a Ježíšovi poděkoval

b) poznámka a osnova pro střední a starší školní věk:

Zatímco při nachlazení je zřejmé, že izolací nemocného zabraňujeme přenosu nákazy – v případě Samařana jde izolovanost ještě dál. Sice ho v době nemoci berou ostatní mezi sebe (v situaci, kdy jim všem teče do bot), ale po uzdravení se očekává, že cizinec bude dál cizincem. Ale právě tohoto cizince Ježíš přijímá do lidu víry (tvá víra tě zachránila). A naopak, ti největší „borci“ víry se ukážou jako málo-věrní. Pro Ježíše není rozhodující původ člověka (jakož ani jeho společensky izolující nemoc).

Motivace

Malomocní hledají pomoc u Ježíše

Ježíš se setkává s těmi, kdo neměli právo se setkávat se zdravými

Víra neznamená jen prosit, ale také být důvěřovat

Uzdravení těla není všechno

Plně zdravý je ten, kdo věří v Ježíše

VYPRÁVĚNÍ

I. ÚVOD

Také býváte v zimě nemocní? Stačí, abych si v silném mrazu doma zapomněl čepici nebo šálu, a nachladím se. Objeví se kašel a škrábání v krku. Anebo ještě něco horšího, třeba angína. Pak není jiná možnost než zalézt do postele a zůstat tam, dokud se neuzdravím. Otrava. Člověku je špatně a navíc ani kamarádi za ním nemohou, aby se nenakazili. Mít takovou nakažlivou nemoc je prostě smůla. Dokud se neuzdraví, vypadává nemocný z normálního života. Někdy, když je nemoc hodně vážná, zavřou takového člověka dokonce na zvláštní oddělení v nemocnici. Kdo jste už někdy v nemocnici byli, víte, jak moc se tam bez návštěv stýská po domově, po rodičích a přátelích, po počítači, zkrátka po obyčejném životě.

II. Deset malomocných

Nakažlivé nemoci trápily lidi vždycky. Jednou z nejobávanějších chorob bylo malomocenství, které se projevuje na kůži a později i na svalech. Malomocné neuměl nikdo léčit a nikdo je také nechtěl mít mezi sebou. Nakažení museli opustit rodinu i město. Žili stranou od lidí v různých jeskyních a zpustlých domech. Ale nebyl to pořádný život. Byli nemocní a zesláblí, pracovat nemohli (kdo by si jejich výrobky koupil?), přežívali hlavně díky milodarům soucitných lidí. Žili jenom na půl, žili životem, jaký si nikdo nepřeje. Smrt jim byla na dosah. Měli naprosto beznadějné vyhlídky v porovnání s námi, kteří stonáme s nadějí, že za pár týdnů budeme zase zdraví.

V téhle mizerné situaci se deset malomocných kdesi na hranici mezi Galileou a Samařskem doslechlo, že jejich krajem prochází Ježíš. Lidé si o něm povídali, jak moudře mluví o životě a jak ochotně lidem pomáhá. Zřejmě těm deseti také někdo prozradil, že Ježíš už uzdravil několik těžce nemocných lidí – ochrnutých a posedlých. Dokonce prý vrátil do života i jednoho malomocného. Úplně zdravého! Všechny ty dobré zprávy o Ježíši v nich vykřesaly

jiskřičku naděje: Co kdyby pomohl také nám?! Co kdyby nás zbavil malomocenství a my mohli žít jako dřív? Deset malomocných vycítilo šanci a opustilo kvůli ní svůj útulek. Chtějí se setkat s Ježíšem. Slibují si od něj nový život.

III. PROSBA O UZDRAVENÍ

Deset malomocných vyšlo vstříc Ježíšovi. Před vesnicí jej skutečně potkali. Ovšem nesměli k němu přijít a potřást si s ním rukou. Bylo jim přísně zakázáno přibližovat se ke zdravým lidem. Proto na Ježíše křičeli jen zdálky: Ježíši, smiluj se nad námi! Svou velikou nouzi vložili do jediné věty. Prosili o pomoc, prosili o záchranu ze živoření. Už si dost užili odstrkování a bídy. Chtěli žít opět jako druzí: ne někde za městem z almužen, nýbrž pěkně se svými blízkými a z práce vlastních rukou. Toužili po životě a svou touhu vyjádřili prosbou Ježíši, smiluj se nad námi! Také my v modlitbách voláme ke Kristu a vyprošujeme si pomoc pro své životy.

IV. VYPROŠENÉ UZDRAVENÍ

Pán Ježíš volání slyší. Naše i jejich. Není lhostejný k lidskému trápení. Chce pro nás život, a ne zkázu a nemoci. Proto se těm deseti malomocným nevyhnul. Vyslechl je, pohlédl na ně, a hned mu bylo jasné, koho má před sebou. Že jsou to velmi nešťastní lidé, kterým nemoc ukradla kus života.

A pak se stal div, jaký dokáže jenom Ježíš. Pán těch deset malomocných poslal zpátky do života. Vrátil je tam, odkud před lety vypadli. Jděte a ukažte se kněžím, řekl jim. V dobách, kdy ještě nebyl dostatek lékařů, dohlíželi chrámoví kněží na nemocné a na jejich léčbu. Uměli rozpoznat, kdo je pořád ještě nemocný a koho už nakažlivá choroba opustila. Pán Ježíš posílá malomocné společně na kontrolu. Má se zjistit, jak na tom vlastně jsou. A malomocní jdou. Tolik Ježíšovi věřili. Spoléhali, že vyslyšel jejich prosbu. Doufali, že je neposílá ke kněžím nadarmo, že zaznamenají aspoň nějaké zlepšení.

A když šli, byli uzdraveni.Jejich přání se splnilo. Ježíš se slitoval. Nemoc je pryč a s ní i nelidské postavení za okrajem společnosti. Konečně mohou žít jako ostatní lidé. Vrátí se domů. Zase budou spát ve své posteli, jíst s rodinou u stolu, zase budou pracovat a bavit se. Budou žít jako dřív.

V. VDĚČNÝ SAMAŘAN

Dokud malomocné spojovala nouze, drželi pospolu. Jakmile se však uzdravili, jejich cesty se rozdělily. Devět jich dál kráčelo na odbornou prohlídku ke kněžím, aby si vyzvedli potvrzení, že jsou zdraví. Jeden uzdravený se však otočil a namířil si to zpátky k Ježíšovi. Nic nedbal na to, že mu schází zdravotní vysvědčení. Zažil přeci cosi velkolepého, co nepotřebuje potvrzení, nýbrž oslavu. Jeho srdce naplnila vděčnost. Radoval se a oslavoval Boha za to, že se ujímá nešťastných lidí a pomáhá jim. A taky děkoval Ježíšovi, že právě on přináší pomoc od Boha. Díky němu je opět zdravý. Může znovu naplno žít.

Ježíše potěšilo, že další člověk poznal, odkud přichází pomoc. Náš Pán si vždycky přál, aby se lidé s důvěrou obraceli k nebeskému Otci. Zvláštní ovšem bylo, že se vděčně vrátil jen jeden z uzdravených. Však se tomu Ježíš také nahlas podivil. Řekl: Nebylo jich uzdraveno deset? Kde je těch devět? Nikdo z nich se nenašel, kdo by se vrátil a vzdal Bohu chválu, než tento cizinec? Vše bylo o to zvláštnější, že ten jediný navrátilec byl Samařan. Člověk z ciziny, který ani neměl správné náboženské vychování, v bibli se nevyznal a jistě se modlil také všelijak. Židé nechtěli mít se Samařany nic společného. Považovali je za špatné a zbloudilé věřící. Byl vůbec zázrak, že devět malomocných Židů k sobě do party přijalo malomocného Samařana. Najednou, když byli všichni uzdraveni, jsou zbožní věřící pryč a pouze pochybný Samařan oslavuje Boha a raduje se spolu s Ježíšem. Vděčnost Bohu nepatří jen pravověrným křesťanům. Leckdy se objeví i u lidí, u kterých bychom ji nečekali.

VI. Nesamozřejmá vděčnost

Už malé děti se učí, že když něco chtějí, mají poprosit, a když něco dostanou, mají poděkovat. Jistě jste si všimli, co udělalo zbylých devět malomocných špatně. Na začátku sice prosili Ježíše o pomoc, ale když je Ježíš podle jejich přání uzdravil, zapomněli mu říci „Díky“. Byli tak nadšeni změnou k lepšímu, že se ani neohlédli a honem spěchali do života.

Pán Bůh dává lidem život a také pomáhá těm, kterým se život nějak pokazil. Od něho máme tolik dobrého, že ani nedokážeme za všechno poděkovat. Tak mnoho jsme dostali. Proto však chodíme do kostela, naslouchámе Božím slovům a učíme se věřit, abychom si Božích darů všimli. Chodíme do kostela, abychom modlitbami a písněmi vyjádřili vděčnost za svůj život a za životy druhých lidí. A při tom všem se jako Samařan radujeme, že máme dobrého Boha.

Devět uzdravených malomocných opustilo Ježíše, poněvadž chtělo žít jako dřív. Jeden uzdravený se vrátil, protože chtěl žít jinak. Na rozdíl od ostatních si všiml, jak hodně Pánu Bohu na lidech záleží. Ježíš mu otevřel nový život. Od nynějška bude žít s vděčnou a radostnou důvěrou, že nás nebeský Otec má rád a se o nás stará jako o své děti.

MODLITBA

Pane Ježíši, chválíme tě, že k nám přicházíš s láskou a přinášíš nám Boží pomoc. Proměňuješ náš život a učíš nás všímat si Božích darů. Moc ti děkujeme. Amen

podněty pro rozhovor:

- žijí mezi námi lidé, kteří nemají právo žít mezi zdravými a druzí lidé se jim vyhýbají kvůli jejich nemoci?

- radil vám někdo z dospělých, abyste se nestýkali s někým, kdo trpí nevyléčitelnou nemocí?

- trpěli jste nějakou infekční nemocí?

- Znáte někoho, koho ostatní neberou mezi sebe? Proč to tak je? Nejsou to jen naše předsudky, co nám brání ho přijmout mezi sebe?

- znáte nějakou organizaci, která se snaží pomáhat „cizincům“?

- jsou některé skutečnosti a věci tak samozřejmé, že se za ně nemusíme děkovat a být vděčni?

- má být člověk vděčný za lásku?

Odkaz na pracovní list
29 Uzdravení deseti malomocných
Odkaz na píseň
V království Božím místa dost (EZ694)
V tobě je radost (BTS25)
Poděkujme svému Pánu (EZ223)
Svou oslav Pána písní, jak nejlíp dovedeš
Uhni se stranou, ztratíš jen chvíli
Vše dobré, co máme (BTS19)
Obětování (SV487)
Chválu, dík všichni vzdejme Pánu, on je cestou
Já v srdci radost mám (SV104)
Nám pomoz, Pane milý (EZ631)
Cílová skupina

Školní

Mladší školní

Katechetické cykly

Pozvání na cestu - Evangelium Lukášovo

Biblický odkaz (kat)

Lukáš 17,11–14